

Olsztyn, dnia 4.11.2020r.

Odpowiadając na wniosek z dn. 21.10.2020r. o wydanie zaleceń konserwatorskich dla remontu i adaptacji budynku Szkoły Podstawowej nr 7 przy ul. Bema 35 w Bartoszycach, **Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków** informuje, iż przedmiotowy budynek ujęty został w ewidencji zabytków prowadzonej przez na podstawie art. 22 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. DzU z 2020 r., poz. 282) i podlega ochronie konserwatorskiej z uwagi na wartości artystyczne, historyczne i naukowe. Elementami chronionymi są: kompozycja architektoniczna (np. bryła i gabaryty), wystrój elewacji (tynki, kolorystyka, rozmieszczenie okien i drzwi), elementy dekoracyjne (detal architektoniczny na zewnątrz i wewnątrz), kształt i pokrycie dachu, historyczna stolarka otworowa (drzwi i okna – konstrukcja, materiał, kolorystyka, wygląd), historyczny wystrój wnętrz (okładziny ceramiczne, schody, balustrady, itp.)

W związku z powyższym W-MWKZ informuje, iż

- wg art. 5 w/w ustawy o ochronie zabytków, opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

- wg art. 28 w/w ustawy o ochronie zabytków właściciel lub posiadacz zabytku zawiadamia WKZ o:

- 1) uszkodzeniu, zniszczeniu, zaginięciu lub kradzieży zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zdarzenia;
- 2) zagrożeniu dla zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zagrożenia;
- 3) zmianie miejsca przechowania zabytku ruchomego w terminie miesiąca od dnia nastąpienia tej zmiany;
- 4) zmianach dotyczących stanu prawnego zabytku, nie później niż w terminie miesiąca od dnia ich wystąpienia lub powzięcia o nich wiadomości.

- wg art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. **Prawo Budowlane** w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków;

- wg art. 30 ust. 2 w/w ustawy **Prawo Budowlane** do zgłoszenia robót budowlanych należy dołączyć, w zależności od potrzeb, pozwolenia, uzgodnienia i opinie wymagane odrębnymi przepisami (np. zalecenia wojewódzkiego konserwatora zabytków).

Zgodnie z zasadami ochrony konserwatorskiej, wszelkie działania inwestycyjne przy obiekcie historycznym, należy podporządkować zasadzie **maksymalnego poszanowania pierwotnej substancji zabytkowej i minimalną w nią ingerencją**, tj. obowiązuje zasada dostosowania wprowadzanych zmian do walorów obiektu, kontynuacji tradycyjnych materiałów i technologii charakterystycznych dla okresu powstania zabytku - rozpoznanie to, dla poprawnego przygotowania do prac remontowych, winno wynikać np. z badań archiwalnych (*źródeł ikonograficznych, fotograficznych, pisanych itp.*). Ponadto podczas prac remontowo-budowlanych zabytku, należy się kierować regułą kontynuacji tradycyjnych materiałów i technologii oraz zachowaniem oryginalnej substancji zabytku. Zatem założeniem prac remontowych powinno być (po wcześniejszym dokonaniu wartościowania istniejących nawarstwień) **przywrócenie, bądź spotęgowanie, pełnych walorów estetycznych i wartości historycznej oraz naukowej zabytku.**

To co powinno być bezwzględnie chronione w obiekcie zabytkowym to jego autentyczność, to zachowanie oryginalności zarówno materii budowlanej, z której zbudowany jest obiekt, jak i form architektonicznych zabudowy w ich oryginalnym miejscu i w oryginalnej skali - to co autentyczne nie jest ani rekonstruowane, ani naśladowane formy historyczne. Autentyczna historyczna substancja budowlana to materia, która w

procesie starzenia się lub wskutek stosowania technologii dziś nie używanej, uzyskała formę i wygląd niepowtarzalny i nie możliwy do odtworzenia, zaś autentyzm formy architektonicznej obejmuje jej „istotę”, czyli te elementy które architekturę stwarzają, jak: forma, przestrzeń, detal architektoniczny, proporcje, skala, kolor, charakterystyczne użytkowanie, znaczenie kulturowe, symboliczne, sakralne itd., a więc te wartości budowli, które jako wartości architektoniczne powinny być zachowane i przekazane następnym pokoleniom.

Zatem, w oparciu o art. 27 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wydaje się następujące zalecenia konserwatorskie:

- remont wnętrza (posadzki, tynki, okładziny ceramiczne ścian, parapety, osłony grzejnikowe, instalacje, przebudowy sal i wydzielanie nowych pomieszczeń) należy podporządkować zasadzie maksymalnego poszanowania pierwotnej substancji zabytkowej i minimalną w nią ingerencją, tj. obowiązuje zasada dostosowania wprowadzanych zmian do walorów obiektu - zaleca się, aby prace wynikały z badań konserwatorskich których efektem jest program prac konserwatorskich;

- w przypadku stolarki drzwiowej - jeżeli jest ona historyczna - zaleca się prace konserwatorskie wynikające z badań konserwatorskich i wykonanego na ich podstawie programu prac konserwatorskich – jedynie w przypadku potwierdzenia niedostatecznego stanu jej zachowania, można wymienić na wzór stolarki historycznej (po wykonaniu inwentaryzacji, z detalem w skali 1:1) - nowa stolarka drzwiowa powinna w takim przypadku nawiązywać w swoim kształcie, proporcjach, podziale, materiale, kolorystyce i detalu do historycznych rozwiązań historycznych, zastosowanych w w/w zabytku.

W celu osiągnięcia w/w postulatów zaleca się wykonanie (przed przystąpieniem do prac remontowych) stosownych badań konserwatorskich w zakresie w/w inwestycji wraz z wykonaniem kwerendy archiwalnej. Badania konserwatorskie wg art. 3 pkt 9 w/w ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, to działania mające na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenie użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeśli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich. Badania te mają na celu rozpoznanie w/w elementów pod kątem ich budowy i użytych materiałów i właściwości fizyko-mechanicznych, faktury i kolorystyki, analizy nawarstwień, stanu zachowania i zniszczeń z podaniem ich przyczyny. W wyniku rzetelnie przeprowadzonych badań konserwatorskich oraz kwerendy archiwalnej winniśmy otrzymać wizerunek budowli na poszczególnych etapach jej istnienia, co bezpośrednio się przyczyni do dezyderatów naukowych, jak i wytycznych do przyszłej problematyki konserwatorskiej zabytku. Podczas badań rozstrzegamy wszystkie tzw. uwarunkowania wewnętrzne zabytku łącznie ze stanem technicznym zachowania obiektu, jego detali i wystroju. Przeprowadzenie tych badań, a potem prac w zabytku należałoby powierzyć osobie posiadającej właściwe wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe w zakresie prowadzenia takich badań i prac konserwatorskich zabytków, jak stanowi art. 37a w/w ustawy o ochronie zabytków.

a/a

WARMIŃSKO-MAZURSKI
WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW

Dariusz Barton